

Megújodik a tudomány

A tudomány életremelengetésére, istápolására szánták, a gondolat kulturmunkájának iránytűjévé akarták tenni a Magyar Tudományos Akadémiát azok a lelkes emberek, akik közadakozásból hajlékot emeltek neki a Dunaparton. Ez az első magyar tudományos intézet, a tudásnak hivatalos fóruma évtizedek óta tehetetlenül, megértés és szeretet nélkül állott szemben az igazi tudománnyal és nemcsak, hogy egyetlen lépést nem tett annak érdekében, hogy a tudás a nép közkincsévé váljék, hanem még konok harcot is hirdetett a szabad gondolat, az új eszmék, a szociális evolúció minden zsenge kísérlete ellen. Sötét bagolyvára, megközelíthetlen sziklaoduja volt a Magyar Tudományos Akadémia a konzervatív szellemnek, a tudás bürokratizmusának. A konjunktura-tudomány, a kinevezésekkel fémjelzett tudósok, retrográd értelmű vének, politikában kiérdemült veteránok asyluma volt az Akadémia és aranyai csak azok felé gurultak, akiknek értelme ifjan is rozszant teoriákba, a burzsoá-ideológia ingoványába rogyant. Ha valahol új gondolatkör bontakozását észlelték, riadtan rebbentek össze a magyar akadémikusok és nyomban rásütötték a bélyeget az új irányra, melynek lendületet kellett volna adniok. Az elaggott intézmény haragos öregjei hajlott korukra rácáfoló fiatalos hévvel kiáltottak „pereat”-ot a vakmerőkre, akik kopogtatni próbáltak tapétás ajtaikon. Az Akadémia dohos eszmekörtől fülledt termeiben a felzudulás viharzott ilyenkor, mert nem tűrhették, hogy az élőtől szerves új tudás rájuk hatalmasodjék. Szerencsére a karaván tovább haladt, bármint csaholtak is feléje a tudomány dunaparti menhelye felől, ahol stállumaik féltésében remegtek a hivatalos tu-

domány rokkantjai. Az Akadémia istápolása nélkül, csökönyös és gonosz gáncsvetések ellenére nőtt, izmosodott egy új generáció, mely a jövő horizontjába mélyedő tekintettel haladt tántoríthatatlanul a gondolat és a tudás új szabadsága felé.

Most azután végre elkövetkezett az idők teljessége. A proletár-ököl lecsapott a régi világrendre, sutba vágta a régi osztályuralom inkvizíciós eszközeit: a tőkét, a magántulajdont a polgári egyeduralmat, mely örökkévalósága vak hitében minden jogot, minden örömet, az életet, a kulturát, a művészetet, a tudást a maga számára sajátította ki és légmentesen igyekezett elzárni a jóléte piramisait építő rabszolgahadatot minden világosságtól, mely annak értelmét lánggalobbanthatta volna. A világforradalomnak a Néva partjáról felszökkenő szikrája lett ez a világosság. A felszabadult proletár-milliók most már nemcsak az élet, de a tudás jogát is maguknak követelik s a vörös forradalom visszfénye bevilágít az Akadémiába is. A sötétséghez szokott szemek nem bírják ezt az erős, egészséges fényt és könnyesen hunyorognak. Vége a kiváltságaiknak, nem lehetnek többé kerékkötői a haladásnak, nevetséges díjaikkal nem honorálhatják többé koravén kedvenceiket, jámbor és fellengzős szavaktól puffadt történelmi drámákat nem lesz alkalmuk többé pályadíkoszoruzni és — oh jerum, jerum, quae mutatio rerum! — ki fog derülni az élő irodalom feletti tartott művészetükön. Sötét, dantei jóslat: fel kell hagyniuk minden reménnyel. A közoktatásügyi népbiztosság immár elhatározta, hogy a proletárállam szellemének értelmében átszervezi őket s addig is, míg ez megtörténhetik, egyetlen szakosztályuk sem tarthat ülést.

Hát bizony ez felmondás. Rossz cselédjei voltak a jó öreg urak a magyar tudománynak, lélektelen, szikkadt szárazdolgái, akik a gondiukra bizott csecsemőt nemcsak, hogy

táplálni nem voltak képesek, de még hozzá a maradiság mákonyával bódították. Most kitesékelik őket, a mostohájukat pedig, a csenevész tudományt a nép veszi a gondjaiba. Az acélos magyar ég alatt, a nemzetközi testvériség atmoszférájában rövidesen talpraáll a magyar tudomány mesterségesen sorvasztott

szervezete és az új tudás, a népnek közkinese, győzelmesen vonul be a Magyar Tudományos Akadémiába. Suite-je nem reszketős aggodból, hanem a haladás úttörőiből fog rekrutálódni, akik az értelmük új világosságával gyújtják fel látóvá a dolgozók millióinak lelki vak-ságra kárhoztatott szemét.